

PROUTEK Z PAŘEZU JIŠAJOVA*I vzejde proutek z pařezu Jišajova a výhonek z jeho kořenů vydá ovoce. (Iz 11:1)*

1. čtení: Lukáš 1:39-56

Hlavní čtení: Izajáš 11:1-10

Milí bratři, milé sestry,

dnes budu hojně používat slovo *respekt*. Myslím si totiž, že slovo *respekt* dobře vystihuje celý dnešní oddíl Izajášova proroctví. Nejprve: Kterými českými slovy bychom mohli nahradit slovo *respekt*? Třeba slovy *úcta*, *uznání*, *ohled*, *vážnost*. Slovo *respekt* je latinského původu. Latinsky *respektovat* (*respicare*) znamená *ohlížet se na něco či na někoho*. *Brát na něco či na někoho ohled*.

O respektu se dnes mluví v hojně míře. V řadě zemí je prohlubování respektu člověka k člověku dokonce pevně ukotveno ve výuce na školách. Je to jeden z cílů školní výchovy. Zajímavé jsou debaty, kam až má sahát vzájemný respekt. Kde začíná a kde končí. A nejen mezi dvěma lidmi, nejen mezi skupinami obyvatel. Ale třeba také mezi státem a jeho orgány na jedné straně a občany na straně druhé. Do jaké míry má stát respektovat svobodu jednotlivce.

Víme dobře, že respekt je potřebný tam, kde nepanuje soulad mezi dvěma lidmi, mezi dvěma skupinami lidí, nebo dokonce mezi národy. Tam, kde si jednotlivci zcela nerozumí, kde nesouzní, kde to mezi nimi úplně neladí. Tak třeba na Západě tolik probíraný respekt vůči náboženským projevům nebo vůči lidem jiné rasy. Nebo vůči lidem jiné než většinové sexuální orientace. Jak se k sobě mají chovat křesťané, buddhisté, muslimové a ti, kteří nejsou příslušníky žádného náboženství? Jak na sebe navzájem mají brát ohledy lidé, kteří se v zemi, kde bydlí, narodili, s lidmi, kteří se do ní přistěhovali? Do jaké míry mohou žít odlišný život na základě toho, co považují za správné, pravdivé, potřebné a třeba i Bohu-milé?

Možná je to však jen iluze: Že vzájemný respekt je nutný jen tam, kde dochází ke srážce náboženství, jazyka, původu, obecně ke střetu kultur. Protože nikde na světě nenajdete dva lidi, kteří si ve všem rozumí, kteří žijí v naprostém vzájemném souladu. Respekt, tedy úcta, vzájemné uznání toho druhého, ohled na druhého, to je potřeba všdycky a všude. Třeba u nás doma. Nebo u vás doma. Sourozenci se musí od malička učit respektu vůči sobě navzájem. Není k toleranci. To by mezi sourozenci bylo málo. Musí se učit žít spolu ohleduplně, vážit si jeden druhého. Jsou to lidé, kteří vzešli ze stejných rodičů, kteří spolu žijí pod jednou střechou. A přesto o přirozeném souladu mezi sourozenci lze jen sotva mluvit. Manželé se musí vzájemně respektovat, byť kdysi prožili zhruba roční soulad srdcí a duší, které říkáme zamilovanost. Zhruba rok trvá ten vzácný čas, kdy muž nosí své ženě modré z nebe a žena má oči jen pro svého muže. Ten mnohem delší zbytek společného života se už musí nést ve znamení respektu jednoho vůči druhému. Manželé musí mít vůči sobě navzájem úctu, brát na sebe ohledy. Dále: Naše děti jsou jiné než my. A někdy to těžko neseme. Milujeme je. A proto se učíme ty naše ratolesti nejen tolerovat, ale také hluboce respektovat. Dva přátelé na život a na smrt se také někdy pohádají. Nemají všdycky a na všechno stejné názory. A je to velká výzva, aby se měli nadále rádi, i přestože si třeba ve všem nerozumí. Mnohá přátelství se v těchto situacích rozpadnou. To stejné platí o spolupracovnících v zaměstnání. A je jedno, zda to jsou dva faráři, nebo dva ekonomové, nebo dva kuchaři, nebo dvě kadeřnice, nebo dvě učitelky.

Když mluvíme o respektu, nemusíme probírat situaci přestěhovalců v Německu. Stačí se zamyslet nad vztahy s lidmi kolem nás. A možná se pak přistihneme, že jsme někdy přirozeně mocichtiví, nesmlouvaví, přesvědčení o své vlastní pravdě, kterou by přece všichni měli pochopit, uznat. Že toužíme po tom, aby nás druzí respektovali, ale nám se přitom druhé respektovat moc nechce. Přijmout druhého v jeho jinakosti, s jeho odlišnostmi, to je náročný a vlastně celoživotní úkol. Mít druhého rád i s tím, že se nám možná nepodaří změnit ho k obrazu svému. A že to třeba v některých případech není ani nutné, ani dobré. Naslouchat druhému a vážit si ho, i když s ním nesouhlasíme. To je respekt.

I. A teď, bratře faráři: Kde přesně mluví Izajáš o respektu? Odpovídám: *Všude*. Nejprve se zaměříme na Mesiáše. Na toho očekávaného a Bohem poslaného Zachránce lidského rodu. Na ten *Proutek z pařezu Jišajova*. Jišaj, jak mnozí víte, byl otec krále Davida. Ten proutek je tedy i Davidův potomek. Nebo je to možná nový David. Budoucí král David, kterého prorok Izajáš vyhlásí. Na tomto Zachránci spočine Duch Hospodinův. Uvelebí se na něm. Odpočine na něm. Uklidní se na něm. Až na něj sestoupí, bude na něm odpočívat. Zachránce sám bude místem spočinutí Ducha svatého. Bratři a sestry, víte dobře, jak těžké je po obědní pauzičce vstát a začít dělat něco smysluplného. Jak se nám kolikrát nechce vstávat z gauče. Jak jsme rozležení. Kolik to dá přemáhání zvednout se. Vždyť na gauči, v křesle nebo v posteli je tak dobře! Až se nám to zase stane, třeba dnes po obědě, představme si Ducha Božího, jak sestoupil na Ježíše a od té chvíle se mu už nikam nechtělo. Uvelebil se v něm. Odpočinul v něm.

A to se nestalo až při křtu v řece Jordánu, ale už při početí Ježíše v Mariině lůně. Duch svatý naplnil Krista od jeho početí. A nikdy od něj neodstoupil. Vždyť kde by mu mělo být lépe, než v pravém Božím Synu?

- ***Na něm spočine duch Hospodinův: duch moudrosti a rozumnosti, duch rady a bohatýrské síly, duch poznání a bázně Hospodinovy.***

Izajáš zdůrazňuje, že Mesiáš myslel, mluvil a jednal v Duchu svatém. Duch je zde popsán nádhernými slovy. Je to Duch moudrosti, rozumnosti, rady, síly, poznání a bázně před Hospodinem. Na tu bázeň prorok Izajáš položí důraz. Svá slova doplní větou:

- ***Bázní Hospodinovou bude prodchnut.***

Mesiáš bude bázní z Boha prošpikován skrz naskrz. Některé překlady říkají: *Jeho potěšením bude bázeň před Hospodinem. Jeho zálibou bude bázeň z Hospodina.* Bázeň není strach, bratři a sestry. Bázeň je respekt. Bázeň je úcta. Bázeň je uznání. Bázeň je touha oslavit a vyvýšit Boha. A přesně tak se náš Spasitel choval, když byl v tomto světě. Byl prodchnutý respektem vůči svému nebeskému Otcí. I v časech nejsložitějších. *Ne má, nýbrž tvá vůle se staň.* (L 22:42) *Otče, oslav své jméno.* (J 12:28) A až přijde znovu jako věčný Syn věčného Otce v moci a slávě, oslaví Hospodina soudem i spásou celého stvoření. (1K 15:28) Nikdy nepůjde proti němu. Vždycky s ním bude zajedno. (J 10:30) To je tedy první charakteristika Mesiáše: On hluboce a dokonale respektuje Hospodina. Chová k němu opravdovou úctu. Beze zbytku plní jeho vůli.

II. A co víc? Izajáš prorokuje:

- ***Nebude soudit podle toho, co vidí oči, nebude rozhodovat podle toho, co slyší uši, ⁴ nýbrž bude soudit nuzně spravedlivě, o pokorných v zemi bude rozhodovat podle práva. Žezlem svých úst bude bít zemi, dechem svých rtů usmrtí svévolníka. ⁵ Jeho bedra budou opásána spravedlností a jeho boky přepásá věrnost.***

Jinými slovy: Kristus se bude chovat s úctou i vůči nám. Nebude nás třeba soudit tak, jak nás dokážou soudit a odsoudit lidé kolem nás. Někteří dají na první dojem a říkají, že první dojem je nikdy nezklame. Jednou se s někým setkají, prohodí s ním pár vět a mají hned jasno, co je to za člověka. No, mně se první dojem mnohokrát nepotvrdil. K podstatě naší víry navíc platí dávat lidem druhou, třetí, čtvrtou šanci. Mesiáš ale vidí do srdce každého z nás. Kristus nevynáší povrchní, rychlý, odfláknutý soud. On navíc nedá na pomluvy. A to my zase zhusta dáme! Stačí když ten, kterého máme rádi, pronese něco špatného o tom, kterého rádi nemáme. A hned máme jasno!

Kdysi přišel jeden kazatel na svůj nový sbor. Hned po nástupu ho navštívila jedna zbožná sestra a říkala mu: *Bratře kazateli, chtěla bych vás varovat před jedním člověkem, který chodí do kostela. Už se nadechovala, že mu poví všechno, co má na srdci, ale on jí odpověděl: Zadrž, sestro! Nechci to slyšet. Jsem tu nový. A to je skvělá příležitost k tomu, aby každý člověk dostal novou šanci. I ten bratr, před kterým mě chceš varovat.* Bratři a sestry, jak veliké je to pokušení: Hodnotit druhého podle toho, co jsme o něm slyšeli. Ale to přece vůbec není uctivé. Nedáváme mu pak šanci, aby se obhájil, aby se sám projevil. To Mesiáš nikdy nedělal a nikdy dělat nebude, ani při svém druhém příchodu.

Na druhou stranu: Respekt z jeho strany neznamená přehlížení nepravosti. Žádné mávnutí rukou nad hříchem. Žádné strkání hlavy do písku před zlem. Ty, kteří budou potřebovat podepřít, podepře. Těm, kteří byli utlačováni, dá volnost. Těm, kteří nebyli slyšet, dá prostor. Pro tyto lidi bude jeho soud vlastně záchranou. Na druhou stranu:

- ***Žezlem svých úst bude bít zemi, dechem svých rtů usmrtí svévolníka.***

A to dělá už nyní, když se hříšníci kají ze svých hříchů, usvědčeni Kristovým slovem a Duchem svatým ze svých nepravostí. A tento soud Pán dokončí, až přijde znovu. Jak prohlašuje apoštol Pavel:

- *A pak se ukáže ten zlý, kterého Pán Ježíš ,zabije dechem svých úst‘ a zničí svým slavným příchodem.* (2Te 2:8)

Pavel myslí Antikrista. A s ním i všechny ostatní, kteří se staví proti Bohu a zaslouží si spravedlivý soud. Respekt Mesiáše vůči lidem znamená také soud. Nejen milost. Když to víme, když to dnes slyšíme, tím rychleji utíkejme k němu a prosme ho, aby nás svým Duchem každý den proměňoval k obrazu svému. Dokud je čas.

III. Bratři a sestry, Izajáš dnes také ohlašuje příchod Božího království, v čele s Mesiášem. Jaké bude Boží království? Bude to čas a prostor skrz naskrz prostoupený respektem, vzájemným uznáním, vzájemnou úctou. Vždyť ti, kteří by si za normálních okolností šli po krku, se nechají na pokoji. A nejen to! Oni budou společně pokoj a Boží mír prožívat. Napořád odpočinou od nepřátelství, které mají v sobě zakódované. Půjde to! Až Kristus znovu přijde, ono to půjde! Kristus to zařídí. Ne my, ale on.

Domnívám se, že zde Izajáš mluví obrazně o lidech. Ale zřejmě také doslovně o celém obnoveném stvoření.

- ***⁶ Vlk bude pobývat s beránkem, levhart s kůzlem odpočívát. Tele a lviče i žírný dobytek budou spolu a malý hoch je bude vodit. ⁷ Kráva se bude popásat s medvědicí, jejich mlád'ata budou odpočívát spolu, lev jako dobytče bude žrát slámu. ⁸ Kojenec si bude hrát nad děrou zmije, bazilišku do doupěte sáhne ručkou odstavené dítě.***

Bratři a sestry, nechme se chvíli unášet těmito vizemi přicházejícího Mesiášova království. Zlo je vymýceno. Je pryč. Na fuč. Zemřelo. Konečně chcíplo. A nejen to zlo mezi námi, ale i v nás. A nás ovládne úcta jednoho vůči druhému. A je zřejmé, že nejen mezi lidmi, ale i mezi zvířaty, prostě v celém stvoření. Ti, kteří si nemohli přijít na jméno, budou žít bok po boku. Ti, kteří jen těžko vedle sebe snášeli přítomnost druhých, se mají rádi. Mají se rádi takoví, jací jsou. Prožívají do morku kosti úctu. Jsou vůči sobě ohleduplní. Jednomu už se přestaly sbíhat sliny při pohledu na druhého. Zuby už necení. A druhému se přestala vyrážet husí kůže po těle, když druhého jen zdálky ucítí. Už se o život nebojí. Jeden už druhého nechce sníst, vlastnit, pohltit. A druhý už nemá strach, že k tomu dojde. Nastane mesiášský mír. Pokoj všude, ve všem a ve všech. *Už ať to přijde! Už nemeškej, Kriste! Protože takový hluboký a všeprostopující respekt můžeš svému stvoření přinést jen ty sám. My toho nejsme schopni.*

IV. A teď: Až přijde Mesiáš, lidé, potažmo celé stvoření bude konečně chovat respekt vůči němu.

- ***⁹ Nikdo už nebude páchat zlo a šířit zkázu na celé mé svaté hoře, neboť zemi naplní poznání Hospodina, jako vody pokrývají moře. ¹⁰ V onen den budou pronárody vyhledávat kořen Jišajův, vztyčený jako korouhev národům, a místo jeho odpočinutí bude slavné.***

Už žádné zlo! Už žádné destruktivní projevy hříchu! Všichni budou plně znát dobrého Hospodina. A proto budou žít jen dobře. V souladu s jeho dobrou vůlí. Dnes ještě platí staré pořádky. Kristus vyslal církev ke všem národům kázat evangelium. A někdy se najde jednotlivec, který Krista přijme. Jindy třeba i celá rodina. A občas dokonce i širší společenství. Ale jednou, bratři a sestry, to budou celé národy! A ty národy samy budou vyhledávat kořen Jišajův! Když byl Ježíš poprvé mezi námi, místo jeho odpočinutí byl hrob. Hrob, který ani nebyl jeho. Tam ho nakonec jeho nepřátelé dostali. A žádná sláva to nebyla! Ale až přijde podruhé jako Soudce a Zachránce, místo jeho odpočinutí uprostřed celého stvoření bude slavné. Všichni ho budou respektovat, uctívat, uznávat, všichni ho budou poslouchat a chválit. On si jednou zjedná respekt. Ale víte, co? U nás už si respekt zjednal. Chováme k němu úctu za jeho věrnost, za jeho spravedlnost, za jeho milost a lásku. Amen.